

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-3-246 (Muafiyet/Menfi Tespit)
Karar Sayısı : 11-54/1378-488
Karar Tarihi : 27.10.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER: Burak BÜYÜKKUŞOĞLU, Erdem AKTEKİN

C. BİLDİRİMDE BULUNAN

20

: Çelebi Hizmet Gıda İşletmeleri Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Prof. Dr. Ercüment ERDEM
Valikonağı Caddesi Başaran Apt. No:21/1 34367
Nişantaşı/İstanbul

D. TARAFLAR : Çelebi Hizmet Gıda İşletmeleri Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Prof. Dr. Ercüment ERDEM

HADK Hizmet Gıda İşletmesi Turizm Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Maden Mah. Nalbant Tepe Mevki Kilyos Cad. No: 117
Sarıyer/İstanbul

30

E. DOSYA KONUSU: Çelebi Hizmet Gıda İşletmeleri Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile HADK Hizmet Gıda İşletmesi Turizm Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. arasında imzalanan 15.3.2011 tarihli Uluslararası Alt Franchise Anlaşması'na menfi tespit verilmesi/muafiyet tanınması talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ :Kurum kayıtlarına 6.10.2011 tarih ve 6937 sayı ile giren bildirim üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ve 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği"nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 20.10.2011 tarih ve 2011-3-246/MM-11-263.BB sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu, 26.10.2011 tarih ve REK.0.17.00.00-130/401 sayılı Başkanlık Önergisi ile 11-54 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda özetle;

- 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında düzenlemeler içermesi nedeniyle başvuru konusu "Uluslararası Alt Franchise Anlaşması"na menfi tespit belgesi verilemeyeceği,
- Bununla birlikte anılan anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında yer aldığı, sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

50 H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Çelebi Hizmet Gıda İşletmeleri Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Çelebi Gıda) (Franchise veren)

60 Çelebi Holding A.Ş. bünyesinde bulunan Çelebi Gıda fast food restoran işletmeciliği alanında faaliyet göstermektedir. 2010 yılına kadar Arby's restoran zincirlerinin işletmeciliğini de gerçekleştiren Çelebi Gıda, 1996 yılından bu yana merkezi ABD'de yer alan Little Caesars pizza restoranlarının Türkiye ana franchise alanı konumundadır. Çelebi Gıdanın mevcut durumda ...'si kendisi tarafından ve ...'si franchise hakkı verdiği şirketlerce işletilen toplam 44 Little Caesars restoranı bulunmaktadır.

H.1.2. HADK Hizmet Gıda İşletmeleri Turizm Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (HADK Gıda) (Franchise Alan)

70 HADK Gıda anlaşma kapsamında elde edeceği franchise hakkı yoluyla Little Caesars pizza restoranı işletmek amacıyla kurulmuştur. Faaliyetine henüz başlayacak bir teşebbüs olduğundan cirosu bulunmamaktadır.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

80 Little Caesarsın da aralarında bulunduğu zincir pizza restoranları *fast food* restoranları kapsamında değerlendirilmektedir. *Fast food* restoranları, bu restoranlarda servis edilen ürünlerin çeşitleri, hazırlanış-sunuş biçimleri ve fiyatlarının görece olarak düşük olması nedenleriyle geleneksel restoranlardan ayrılmaktadır. Fast food restoranları sektöründe, genellikle franchise yoluyla faaliyet gösteren zincir restoranlar görülmekle birlikte (Burger King, McDonald's, Arby's, Kentucky Fried Chicken, Domino's Pizza, Little Caesars, vb.) bunun yanı sıra bağımsız restoranları (döner veya hamburger satan yerel firmalar, vb.) da bu kapsamda değerlendirmek mümkündür.

Son dönemdeki Kurul kararları¹ da dikkate alınarak dosya kapsamında ilgili ürün pazarı '*fast food* restoranları pazarı' olarak tanımlanmıştır.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

90 Tüm restoranlar gibi *fast food* restoranlarının da, buldukları il dışında yerleşik tüketiciler tarafından talep görme ihtimali yoktur. Buna ek olarak çoğu restoranın faaliyet alanının kurulu olduğu ilin belirli bir alt coğrafi alanı ile sınırlı olduğunun da söylenmesi mümkündür.

Bu bağlamda, dosya kapsamında incelenen anlaşmanın da bir örneğini oluşturduğu franchise anlaşmalarında; franchise alan konumundaki firmaların çalışmayı tercih

¹ 21.1.2010 tarih ve 10-08/67-31 sayılı, 12.5.2010 tarih ve 10-36/571-201 sayılı ve 14.10.2010 tarih 10-65/1361-503 sayılı Kurul kararları.

100 edecekleri franchise sistemini, bu franchise sisteminin belirli bir ili kapsayan coğrafi pazardaki konumunu değerlendirerek tercih ettikleri söylenebilecektir. Bu nedenle ilgili coğrafi pazarın dosya konusu anlaşma sonucunda HADK Gıdanın faaliyete geçmeyi planladığı il özelinde tanımlanması gerektiğinden hareketle, ilgili coğrafi pazar “İstanbul ili” olarak belirlenmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.3.1. Sözleşmenin Konusu ve Niteliği

110 Çelebi Gıda merkezi ABD'de bulunan bir şirket olan Little Caesar Enterprises (LCE) ile Ana Franchise Anlaşması imzalanmış ve bu anlaşma ile Türkiye içinde üçüncü şahıslara Little Caesars alt franchise verme hakkını elde etmiştir.

120 Çelebi Gıda, HADK Gıda ile 15.3.2011 tarihinde bir alt franchise anlaşması imzalayarak, bu anlaşma ile HADK Gıdaya Little Caesars restoranı açıp işletmek hususunda alt franchise hakkı vermiştir. Söz konusu anlaşma, Little Caesars pizza restoranları zincirine ilişkin franchise ve diğer tüm fikri hakların HADK Gıda tarafından nasıl ve hangi şartlar altında kullanılacağını ve kurulacak restoranın işletilmesinin hangi ilkeler çerçevesinde gerçekleştirileceğini düzenlemektedir. Anılan sözleşmenin süresi 10 (on) yıl olarak belirlenmişse de sözleşme, HADK Gıdanın talebi ve belirli şartları yerine getirmesi halinde süre bitiminde on yıl daha uzatılabilecektir.

H.3.2. Menfi Tespit Değerlendirmesi

4054 sayılı Kanun'un 8. maddesine göre bir anlaşmaya menfi tespit belgesi verilebilmesi için anlaşmanın Kanun'un 4., 6. ve 7. maddeleri kapsamında değerlendirilebilecek düzenlemeler taşımaması gerekmektedir.

130 Standart bir franchise anlaşması özelliğini taşıyan “Uluslararası Alt Franchise Anlaşma”sının 4054 sayılı Kanun çerçevesinde incelenmesi sonucunda Ana Franchise veren Çelebi Gıdanın,

- HADK Gıdanın restoranında satacağı ürünlerin maksimum fiyatlarını belirleme yetkisine sahip olduğu,
- HADK Gıdanın faaliyet göstereceği münhasır bir bölge belirlediği ve
- Sözleşme süresi ve sözleşmenin bitiminden sonraki 1 yıllık süre için de HADK Gıdaya rekabet etmeme yükümlüğü getirdiği görülmektedir.

140 Anlaşmadaki söz konusu hükümlerin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayan hükümler olması nedeniyle, başvuru konusu Uluslararası Alt Franchise Anlaşması'na 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.

H.3.3. 2002/2 sayılı Tebliğ Açısından Değerlendirme

H.3.3.1. Kapsam ve Pazar Payı Açısından

2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde hangi tür anlaşmaların dikey anlaşma kabul edilerek Tebliğde öngörülen koşulları sağlaması kaydıyla 4054 sayılı Kanun'un 4.

150 maddesindeki yasaklamadan grup olarak muaf tutulacağı belirlenmiştir. Bu belirleme doğrultusunda bir anlaşmanın dikey anlaşma olarak değerlendirilebilmesi için üç unsur taşıması gerekmektedir;

- Anlaşma iki ya da daha fazla teşebbüs arasında yapılmalıdır,
- Anlaşmaya taraf teşebbüslerin her biri anlaşmanın amaçları bakımından üretim ya da dağıtım zincirinin farklı bir seviyesinde faaliyet gösteriyor olmalıdır,
- Anlaşma belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılmış olmalıdır.

160 Buna ek olarak, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımına ilişkin hükümlerin yanı sıra, fikri hakların alıcıya devri ya da alıcı tarafından kullanımını düzenleyen dikey anlaşmaların da belirli şartları sağlanması halinde Tebliğ'de öngörülen grup muafiyetinden yararlanacağı belirtilmektedir. Bu çerçevede anlaşmanın grup muafiyeti kapsamında değerlendirilebilmesi için taşıması gereken unsurlara aşağıda yer verilmiştir:

- Fikri haklara ilişkin hükümler anlaşma konusu mal veya hizmetlerin kullanımı, satımı veya yeniden satımı ile doğrudan ilgili olmalıdır.
- Fikri hakların alıcıya devri ya da alıcı tarafından kullanımı, anlaşma konusu mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımına yardımcı nitelikte olmalı, anlaşmanın esas amacını oluşturmamalıdır.
- 170 - Anlaşma fikri hakların sağlayıcı tarafından alıcıya devredilmesi ya da kullandırılması hakkında olmalıdır.
- Fikri hakların devri ya da kullanımını düzenleyen hükümler Tebliğ ile muaf tutulmayan dikey sınırlamalarla aynı amaç veya etkiye sahip rekabet sınırlamaları içermemelidir.

180 2002/2 sayılı Tebliğ'in kapsamına ilişkin olarak yukarıda verilen bilgiler çerçevesinde, Çelebi Gıda ile HADK Gıda arasında imzalanan Uluslararası Alt Franchise Anlaşması'nın Tebliğ'in 2. maddesi anlamında bir "dikey anlaşma" olduğu anlaşılmıştır.

Bir dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanabilmesi için, sağlayıcının öncelikle ilgili ürün pazarındaki pazar payının %40'ı aşmaması gerekmektedir. Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, İstanbul ili coğrafi pazarında Çelebi Gıdanın ilgili ürün pazarının bir alt pazarı olarak değerlendirilebilecek pizza restoranları pazarında dahi pazar payının %40'ın altında olduğu anlaşıldığından 2002/2 sayılı Tebliğ'de belirtilen pazar payı kriteri sağlanmaktadır.

190 H.3.3.2. Münhasır Bölge Tahsisine Yönelik Düzenleme

Başvuru konusu sözleşme 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında yer alan üç düzenleme içermektedir. Bunlardan ilki sözleşmenin 1.2. ve 1.4. maddelerinde yer alan ve HADK Hizmet Gıdaya münhasır bir satış bölgesi tahsis eden düzenlemedir.

2002/2 sayılı Tebliğ, sağlayıcının alıcısına belirli bir münhasır bölge tahsis etmesine ve kendisine veya bir alıcıya tahsis edilmiş münhasır bir bölgeye ya da münhasır müşteri grubuna sağlayıcının diğer alıcıları tarafından yapılacak aktif satışların

200 kısıtlamasına olanak tanımaktadır. Bu nedenle sözleşmenin 1.2. ve 1.4. maddelerinde düzenlenen bu kısıtlama anlaşmayı 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamından çıkartmamaktadır.

H.3.3.3. Sağlayıcıya Azami Fiyat Tespiti Hakkı Veren Düzenleme

2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinin (a) bendine göre alıcının kendi satış fiyatını belirleme serbestisinin engellenmesi doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti kısıtlama amacı taşıdığından bu tür düzenlemeleri içeren dikey anlaşmalar Tebliğ ile sağlanan grup muafiyetinden yararlanamamaktadır.

210 Ancak yine aynı maddeye göre sağlayıcının, alıcılarının azami satış fiyatını belirlemesi mümkündür. Uluslararası Alt Franchise sözleşmesinin 5.11.2 maddesi incelendiğinde, sözleşmede yer alan alıcının uygulayacağı fiyatlara ilişkin düzenleme sağlayıcıya, alıcının azami satış fiyatını belirleme hakkı vermektedir. Bu çerçevede Tebliğ ile uyumlu olan bu hüküm de grup muafiyeti kapsamında yer almaktadır.

H.3.3.4. Sözleşme Süresini Aşan Rekabet Etmeme Yükümlülüğüne İlişkin Düzenleme

220 Sözleşmenin 4. madde kapsamında yer alan üçüncü düzenlemesi ise Uluslararası Alt Franchise sözleşmesinin 14.2. maddesinde yer almaktadır. Bu madde ile Çelebi Gıda tarafından HADK Gıdaya sözleşme süresince ve sözleşmenin bitiminden itibaren bir yıl süre ile rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmektedir.

230 'Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz (Kılavuz)'un 183. paragrafının (ii) bendinde "Franchise alanın satın aldığı mal ve hizmetlerle ilgili olarak rekabet etmeme yükümlülüğü, bu yükümlülüğün franchise ağının ortak kimliğini ve prestijini korumak bakımından gerekli olduğu hallerde Kanun'un 4. maddesinin kapsamı dışındadır. Böyle bir durumda, rekabet etmeme şartının süresi de, franchise anlaşmasının süresini aşmadığı takdirde 4. madde kapsamında bir sorun yaratmayacaktır" denilmektedir. Kılavuza göre franchise veren tarafından, sahip olduğu franchise ağının kimliğini ve prestijini korumak adına franchise alana getirilen ve sözleşme süresi ile sınırlı rekabet etmeme yükümlülüğü 4. madde kapsamına girmeyecektir.

240 Mevcut durum ele alındığında, franchise alanın Little Ceasers standartlarında inşa edilmiş ve dekore edilmiş restoranlarda, Little Ceasers markasına rakip ürünler satmasının franchise sisteminin kimliğine ve prestijine zarar vereceği açıktır. Franchise alanın rakip markalara ait ürünler satması Çelebi Gıda tarafından kabul edilemeyeceğinden, rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hüküm, anlaşmanın gerçekleşebilmesi için zorunlu bir şarttır. Dikey anlaşmalara ilişkin kılavuzda yer alan açıklama ile birlikte değerlendirildiğinde Çelebi Gıdanın franchise alana getirdiği ve süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğünün anlaşma süresi boyunca (10 yıl) 4. madde kapsamında yer almadığı kanaatine varılmıştır.

2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin (b) bendinde ise anlaşmanın sona ermesinden sonraki döneme ilişkin olarak alıcıya getirilen mal ya da hizmet üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını yasaklayan doğrudan ya da dolaylı herhangi bir yükümlülüğün grup muafiyetinden yararlanamayacağı; ancak yasaklamanın anlaşma konusu mal ya da hizmetlerle rekabet halindeki mal ve

250 hizmetlere ilişkin olması, anlaşma süresince alıcının faaliyette bulunduğu tesis ya da arazi ile sınırlı olması ve sağlayıcı tarafından alıcıya devredilen know-how'ı korumak için zorunlu olması koşullarıyla alıcıya sağlayıcı tarafından anlaşmanın bitiminden sonra bir yılı aşmayacak bir rekabet etmeme yükümlülüğünün getirilebileceği belirtilmektedir.

260 2002/2 sayılı Tebliğ'e göre sözleşmenin sona ermesinden sonraki döneme ilişkin alıcıya getirilen bir yıl süreli rekabet etmeme yükümlülüklerinin Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabilmesi için bu üç kriteri sağlaması gerekmektedir. Anılan sözleşme hükmü, bu koşullar açısından değerlendirildiğinde rekabet yasağının anlaşma konusu mal ve hizmetlerle sınırlı olduğu koşulunun sağlandığı görülmektedir. Franchise sisteminin önemli düzeyde know-how aktarımı içerdiği dikkate alındığında, uzun yıllar sonucunda elde edilmiş önemli bir know-how'ı korumak için anlaşma bitiminden itibaren bir yıl süre ile getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün zorunluluk kriterini de sağladığı kanaatine varılmıştır. Son olarak, söz konusu madde hükmünde görüleceği üzere sözleşme sonrası rekabet etmeme yükümlülüğü HADK Gıdanın faaliyetlerini yürüteceği arazi ile sınırlandırılmıştır. Bu doğrultuda, Tebliğ'in 5. maddesinin (b) bendinde yer alan her üç kriterin de sağlandığı anlaşıldığından, anlaşmadaki sözleşme sonrası rekabet yasağı düzenlemesinin de mevcut haliyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyeti kapsamında olduğu kanaatine varılmıştır.

270 I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Çelebi Hizmet Gıda İşletmeleri Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile HADK Hizmet Gıda İşletmesi Turizm Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. arasında imzalanan 15.03.2011 tarihli Uluslararası Alt Franchise Anlaşması'na, çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
- 280 2. Bununla birlikte anılan anlaşmanın 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.